

Gospodarske skušnje.

* *Skušnja s soljo pri pitanju.* Da bi zvedel neki gospodar, ali sol zaleže pri pitanju prešičev kaj ali nič, naredil je skušnjo s 4 prešiči. Tehtali so vsi štirje enako, vsak okoli dva centa; vsem je začeni od 1. novembra dajal enako mero kuhanega krompirja; dvema je dajal po 2 lota soli na dan, dvema pa nič. Iz začetka so vsi štirje enako požrešno žrli svojo hrano; po preteku 8 dni sta tista dva, ki sta soli dobivala, še prav ješčna bila, druga dva pa sta manj rada jedla. Čez 4 mesece sta s pomočjo soli pitana prešiča po 3 cente in 60 funtov vagala, druga dva pa, katera nista soli dobivala, sta v 4 mesecih vagala le 3 cente in še le 5 tednov pozneje sta dosegla težo po 3 cente in 60 funtov. — Ta skušnja očitno kaže, da pitavnim prešičem sol dobro tekne in to posebno zato, ker živina, ki soli dobiva, raje je in želodec povžito hrano bolje prekuha.

Podučne stvari.

Kaj je „asbest“?

Med „mnogovrstnimi novicami“ se je v zadnjem listu „Novic“ bralo zanimivo poročilo, da je inženir Šall iznašel obleko, katera v ognju ne zgore in da je ta obleka narejena iz asbesta.

Ker nekaterim našim bralcem morebiti ni znano, kaj da je asbest, naj jim povemo to-le:

Asbest je rudnina in spada v vrsto rožancev (Hornblende). On obstaja iz lasastih, vpogljivih, včasih dolgih, včasih kratkih nitok, ki so ali prav lahko ločljive ali pa so zmedene in se ne dadó ločiti. Navadno so lepe bele ali sivkaste barve.

Posebna lastnost asbestova je pa ta, da se v ognju ne vžge; v silni vročini se le stopi. Asbest se dá kuštrati, sukati in presti, iz njegove preje se dela neka tkanina in neki papir, ki ne zgore.

Nahaja se na Tiroljskem, Salcburškem, Ogerskem, Českem in v mnogih drugih deželah.

Uže v starodavnih časih so iz asbesta tkali ne-zgorljivo platno. V tako platno so pogani mrličje, katere so sožigali, zavijali zato, ker so želeli, da se pepel trupla ne zmeša s pepelom drv. Asbestne prte za na mizo imel je uže cesar Karol V., ki pa so bili jako dragocena hišna oprava. Da je razveselil svoje goste, je včasih take prte dal vreči v zakurjeni kamin (peč v sobi), in ker niso zgoreli, so se gosti čudili tej njim neznani prikazni. V novejšem času so začeli iz asbesta delati nezgorljive stenje (tôhte) za lampice in pa nezgorljivi papir.

Popisana res čudna lastnost asbesta daje nam razjasnilo, da je inženir Šall unidan mogel na Dunaji v asbestni obleki koračiti skozi gorečo grmado.

Znanstvene stvari.

Zapisnik 45. odborove seje Matice Slovenske

v Ljubljani 3. aprila 1879. *)

(Konec.)

3. Razprava o nasvetih občnega zbora (12. dne marca t. l.) izvrši se

a) s tem, da se ustanovi odsek, ki naj v prihodnji odborovi seji poroča, kje in kako naj se pomnožijo po-

*) V prejšnjem listu naj se namesti „44. odborove seje“ bere 45. Vred.

verjeniki. V ta odsek izvoljeni so gospodje: Klun, Robič in tajnik Praprotnik.

b) Gospodarski odsek naj prevdari, kako bi se dolg iztirjeval, da „Matica“ ne trpi škode, pa se tudi udom ne zgodi kaka neprilichnost.

c) „Znanstvena terminologija“ gosp. Cigaretova naj se tiska v 2000 eksemplarih, in o tej in drugih knjigah naj se poroča v prihodnji skupščini odborovi.

4. O hiši banke „Slovenije“, Matici v nakup ponujani, poroča dr. Poklukar in nasvetuje, naj jo Matica kupi. — Odbor enoglasno sklepe: Odsek, ki je bil uže v zadnji in predzadnji odborovi seji v ta namen pooblaščen, naj skuša kupiti omenjeno hišo, vendar po posvetovanji z možmi, kateri imajo v tacih rečéh znanje, in z ozirom na vsa potrebna zagotovila; pogodbo z banko Slovenijo pa naj poleg njega (dr. Poklukarja) podpiše tudi predsednik „Matice Slovenske“ z enim odbornikom (tajnikom) vred. Odseku se prepušča storiti s pričujočim zapisnikom, kar je morebiti v ta namen postavno potrebno.

5. Tajnik poroča, da so od zadnjega občnega zbora pristopili sopen štirje novi udje, kateri se sprejamejo.

6. Naposled naznanja, da je od tukajšnjega odbora za slavnosti o priliki sreberne poroke Nju Veličanštev došlo tudi „Matici“ vabilo k vdeleževanju. Odbor sklene, naj se „Matica“ vdeleži, in izvolita se podpredsednik dr. Jarc in dr. Poklukar, da namestujeta „Slovensko Matico“ v dotičnem posvetovanji.

Druge stvari se odložijo za prihodnjo skupščino odborovo, ter se sedanja sklene ob 7. uri zvečer.

Muzikalne stvari.

„Glasbene Matice“ ljubljanske odbor je v poslednji seji določil, da se dajo vse od leta 1874. do zdaj izdane pesni in muzikalije za 6 gold. onim društvom ali osobam, koje pristopijo kot udje h „Glasbeni Matici“. Zapisnik kaže, da imajo vsa do zdaj izišla dela tržne vrednosti 14 gld. 70 kr. — Čitalnice, knjigarne, pevski zavodi in prijatelji petja in godbe morejo torej po prav ugodni ceni pridobiti lepo zbirko glasbenega gradiva. Navod k oddaji omenjenega blaga po tako nizki ceni dala je želja, po tem potu pridobiti si novih članov in spraviti muzikalije med svet, kamor so namenjeni. — Prihodnje bode izdala „Glasbena Matica“ zbirko priljubljenih narodnih pesem, prirejenih za glasovir in petje. Kdor se vpiše kot nov ud „Glasbeni Matici“ in plača 6 gold., dobí vsa do zdaj na svitlo dana dela.

Slovansko slovstvo.

* *Garnizonska i stražna služba slovensko-nemška cesarskim i kraljevskim vojakom v poduk.* Po vprašanjih i odgovorih sestavil i založil Andrej Komel, c. kr. stotnik. 1879. Tiskala tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu.

Pod tem naslovom je ravnokar naš velečenjeni rodoljub gosp. stotnik Komel izdal knjižico, ki je menda uže sedma te stroke. Ona zopet lepo spolnuje namen, ki ga je pisatelju v svojem prvem delu leta 1872. objavil, rekši, da hoče svojim rojakom vojakom, ki nemškega jezika ne umejo, učenje vojnih predpisov polajšati z njihovim maternim jezikom. V gosp. pisatelju spoštujemo po pravici človekoljuba, ki težki stan vojaštva skuša rojakom svojim Slovencem polajšati s tem, da se svojemu cesarju zvesto udani junaški naši fantje lože naučijo vojaške službe. Človekoljuba — pravimo —